

Sygn. akt III USK 89/21

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania R. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

o świadczenie rehabilitacyjne,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 23 marca 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L.

z dnia 28 listopada 2019 r., sygn. akt V Ua (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującego się kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w L., wyrokiem z dnia 28 listopada 2019 r., oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. od wyroku Sądu Rejonowego w L. z dnia 16 września 2019 r., mocą którego zmieniono decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 10 października 2018 r. w ten sposób, że przyznano ubezpieczonemu R. R. prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od dnia 2 sierpnia 2018 r. do dnia 28 stycznia 2019 r. w wysokości 100% podstawy wymiaru z ubezpieczenia wypadkowego.

W sprawie ustalono, że R. R. w dniu 1 lutego 2018 r. pracował w K. przy budowie kompleksu wielorodzinnego. Odpowiadał za wszystkie prace prowadzone na budowie. Około godz. 10.00 wstał z krzesła celem pochylenia się i wskazania na planie jakiegoś szczegółu. Oparł się ręką na planie, wówczas plan razem z ręką ześlizgnął się z biurka. Ubezpieczony całym ciężarem oparty był na ręce, nogi zakleszczyły się pomiędzy biurkiem a krzesłem i nie miał możliwości złapać równowagi. Upadł pomiędzy krzesło, regał i biurko. Upadając poczuł trzask łamania kość w prawej nodze. Około godz. 10:45 przyjechała karetka pogotowia. U wnioskodawcy stwierdzono złamanie 1/3 dalszej kości piszczelowej prawej z przemieszczeniem oraz złamanie bliższej części trzonu kości strzałkowej prawej z przemieszczeniem. Około godz. 12.00 w dniu 1 lutego 2018 r. R. R. był operowany w trybie nagłym. Podczas operacji dokonano zespolenia złamania gwoździem śródszpikowym ChM. Ubezpieczony przebywał w szpitalu do 6 lutego 2018 r. W wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego pracodawca uznał zdarzenie z dnia 1 lutego 2018 r. z udziałem poszkodowanego za wypadek przy pracy i ustalił, że przyczyną wypadku był czynnik ludzki - zakleszczenie się nogi pomiędzy krzesłem a biurkiem i utrata równowagi.

W następstwie wniosku ubezpieczonego o świadczenie rehabilitacyjne, lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z dnia 6 września 2018 r. uznał, że R. R. był niezdolny do pracy przez okres 6 miesięcy, licząc od daty wyczerpania zasiłku chorobowego, a dalsze leczenie i rehabilitacja rokują odzyskanie przez niego tej zdolności. Decyzją z dnia 10 października 2018 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 2 sierpnia 2018 r. do 30 października 2018 r. w wysokości 90% podstawy wymiaru i za okres od 31 października 2018 r. do 28 stycznia 2019 r. w wysokości 75% podstawy wymiaru. Jednocześnie tą samą decyzją ZUS odmówił ubezpieczonemu wypłaty świadczenia rehabilitacyjnego za ww. okres w wysokości 100% podstawy wymiaru, wskazując w uzasadnieniu, że zdarzenie z dnia 1 lutego 2018 r., jakiemu uległ ubezpieczony w pracy, nie zostało wywołane przyczyną zewnętrzną, lecz skurczem mięśni.

W przedmiotowej sprawie istota sporu sprowadzała się do ustalenia czy zdarzenie z dnia 1 lutego 2018 r. jakiemu uległ ubezpieczony jest czy nie jest

wypadkiem przy pracy i czy w związku z tym organ rentowy słusznie odmówił mu prawa do świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego.

W ocenie Sądu Rejonowego zgromadzony materiał dowodowy (pełna dokumentacja medyczna, dowody z dokumentów, dokumentacja postępowania powypadkowego a zwłaszcza zeznania świadka i przesłuchanie wnioskodawcy) dowiodły, że przyczyną zewnętrzną wypadku było poślizgnięcie ręki z biurka i zarazem zakleszczenie nóg między krzesłem i biurkiem co spowodowało dopiero utratę równowagi i w efekcie upadek, skutkujący skomplikowanym złamaniem kości podudzia nogi prawej. Mając to na uwadze, Sąd uznał, że zdarzenie, któremu w dniu 1 lutego 2018 r. uległ R. R. jest wypadkiem przy pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz.1205, dalej jako ustawa wypadkowa), a protokół powypadkowy nie zawiera stwierdzeń bezpodstawnych (art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy wypadkowej), a zatem przysługuje wnioskodawcy świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego w wysokości 100% podstawy wymiaru.

Sąd Okręgowy oddalając apelację organu rentowego uznał, że argumentacja Sądu pierwszej instancji jest prawidłowa, stąd podzielił ją w całości i przyjął jako własną podstawę wydanego rozstrzygnięcia. W uzupełnieniu Sąd odwoławczy wskazał dodatkowo, że - wbrew twierdzeniom apelacji - przyczyną zewnętrzną wypadku przy pracy wnioskodawcy był czynnik ludzki - zakleszczenie się nogi wnioskodawcy pomiędzy krzesłem a biurkiem, a następnie utrata równowagi i upadek, w wyniku którego ubezpieczony doznał urazu. Sąd uznał, że zapisy w karcie zlecenia wyjazdu zespołu ratownictwa medycznego z dnia 1 lutego 2018 r. i karcie medycznej czynności ratunkowych, w których wskazano inne przyczyny upadku wnioskodawcy (w kolejności wymienienia dokumentów: zasłabnięcie lub skurcz mięśni), to przyczyną doznanego przez wnioskodawcę urazu w dniu 1 lutym 2018 r. był jednak upadek w miejscu pracy, który spowodował uraz w postaci złamania 1/3 dalszej kości piszczelowej prawej. Ponadto, w dokumentach ratownictwa medycznego z dnia 1 lutego 2018 r. jako przyczynę doznanych przez wnioskodawcę urazów również wskazano upadek.

Sąd Okręgowy uznał, że nie mają znaczenia dla uznania zdarzenia z dnia 1 lutego 2018 r. za wypadek przy pracy ewentualne przyczyny wewnętrzne istniejące po stronie wnioskodawcy. Nawet zakładając hipotetycznie istnienie w dniu zdarzenia przyczyny wewnętrznej, to do urazu doznanego przez wnioskodawcę nie doszłoby, gdyby nie przyczyna zewnętrzna, czyli upadek. W ocenie Sądu odwoławczego Sąd Rejonowy prawidłowo oddalił zatem wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii ortopedii na okoliczność jak w tezie dowodowej zawartej we wniosku z dnia 31 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w konsekwencji powyższych rozważań uznał, że po stronie wnioskodawcy zostały spełnione przesłanki określone w art. 6 ust. 1 pkt. 2 i art. 9 ust. 1 ustawy wypadkowej uzasadniające jego prawo do świadczenia rehabilitacyjnego w wysokości 100% podstawy wymiaru, gdyż niezdolność do pracy spowodowana została wypadkiem przy pracy, a dalsze leczenie i rehabilitacja rokuje odzyskanie zdolności do pracy.

Skargę kasacyjną wniósł pełnomocnik organu rentowego, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na potrzebę wykładni art. 3 ust. 1 ustawy wypadkowej, budzącego poważne wątpliwości, nadto skarga jest oczywiście uzasadniona w części dotyczącej naruszenia art. 162 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Wobec treści wniosku należy stwierdzić, że skarżący odwołuje się do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Zarysowany we wniosku problem wykładni nie składa się na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. z następujących przyczyn.

Regulacja z art. 3 ust. 1 ustawy wypadkowej nie jest nowa w systemie prawa i ma już swoje orzecznictwo oraz opracowania w doktrynie i piśmiennictwie. Nie zmieniła się prawna konstrukcja wypadku przy pracy w zakresie „przyczyny zewnętrznej” wypadku. W doktrynie prawa pracy wskazuje się, że przyczyna zewnętrzna charakteryzuje się tym, że pochodzi spoza organizmu człowieka i powinna wpływać ze sfery zagrożenia, jakie stwarza praca, a więc z takich okoliczności, które powstały w związku ze statusem pracownika; w przeciwnym razie zdarzenie nie nabierze charakteru wypadku przy pracy. Praca nie zawsze musi być faktyczną przyczyną wypadku, ale i wówczas powinna pozostawać przyczyną wypadku w takim znaczeniu, że pracownik nie uległby wypadkowi albo prawdopodobieństwo zdarzenia byłoby znikome, gdyby nie wykonywał pracy. Podstawowym źródłem przyczyny zewnętrznej jest bowiem praca oraz zagrożenie, jakie ze sobą niesie (zob. Wioletta Witoszko: Jednorazowe odszkodowanie z ubezpieczenia wypadkowego, Warszawa 2010, LEX). Innymi słowy przyczyna zewnętrzna wywołuje nagłe zdarzenie, które jest zdarzeniem losowym, a więc niespodziewanym, nieplanowanym, niezamierzonym (tu upadek). Dlatego też przyczynie zewnętrznej przypisuje się także cechę nadzwyczajności w sensie jej nieprzewidywalności, która nie wynika z warunków pracy, ale powinna powstać wskutek zakłócenia procesu pracy. Przyczyny zewnętrzne nie muszą być jednak przyczynami wyłącznymi w spowodowaniu zdarzenia.

W wyroku Sądu Najwyższego z 24 listopada 2010 r., I UK 181/10 (LEX nr 737375), stwierdzono, że przyczyną sprawczo-zewnętrzną zdarzenia może być każdy czynnik zewnętrzny (tzn. taki, który nie wynika z wewnętrznych właściwości człowieka) zdolny wywołać w istniejących warunkach szkodliwe skutki. W tym znaczeniu przyczyną zewnętrzną może być nie tylko narzędzie pracy, maszyna, siły przyrody, ale także praca i czynności samego poszkodowanego (np. potknięcie się, niefortunny odruch).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy, sądy ustaliły, że upadek wnioskodawcy spowodował uraz w postaci złamania 1/3 dalszej kości piszczelowej prawej. Zatem, gdyby nie upadek nie doszłoby w dniu 1 lutego 2018 r. do szkodliwego dla wnioskodawcy skutku zdarzenia. Ponieważ przedmiotem zainteresowania podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. jest kwestia uniwersalna a nie

konkretna (ograniczona do danej sprawy), nie można przyjąć, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przedstawia zasadną podstawę przysądu.

Jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczności, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej.

Należy zauważyć, że przez pryzmat naruszenia art. 162 k.p.c. skarżący chce wprowadzenia do ustalonego stanu faktycznego, opinii biegłego, która w jego założeniu miałyby potwierdzić wystąpienie okoliczności wskazujących, że w rozpoznawanej sprawie nie mamy do czynienia z wypadkiem przy pracy. Skarżący musi wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), że kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia. Zapomina zaś skarżący, że zadaniem biegłego nie jest poszukiwanie dowodów i okoliczności mających uzasadniać argumentację stron procesu. Biegły ma bowiem za zadanie dokonać oceny przedstawionego materiału z perspektywy posiadanej wiedzy naukowej, technicznej lub branżowej i przedstawienie sądowi danych (wniosków) umożliwiających poczynienie właściwych ustaleń faktycznych i właściwą ocenę prawną znaczenia zdarzeń, z których strony wywodzą swoje racje. Te natomiast, zostały przez sądy ustalone. Sąd Najwyższy według art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest natomiast związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Znaczy to tyle, że powołanie się na argumenty podważające ustalenia faktyczne nie mogą świadczyć o oczywistości skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Suma powyższych uwag obliuguje do odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w myśl art. art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach procesu orzeczono w myśl art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c.